

Зважаючи на зазначене, слід констатувати нагальну необхідність створення в університеті підрозділу з моніторингу якості освітніх процесів, функціональним обов'язком якого була б побудова системи регулярного моніторингу. Така система може передбачати моніторинг різних аспектів якості освітніх процесів у контексті студент-викладач, студент-адміністрація, викладач-адміністрація, викладач-викладач. Створення підрозділу моніторингу, про що до речі свідчить і світовий досвід, є одним з обов'язкових кроків формування в КНЕУ імені Вадима Гетьмана системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

*Кулага І.В., к.е.н.,
доцент кафедри політичної економії,
Турчанінова В.Є., ст.викладач
кафедри іноземних мов факультету МЕІМ*

РОЛЬ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні, в період фундаментальних зрушень у сучасній вищій освіті, студентоцентризований, результатно-орієнтований і компетентнісний підходи розглядаються як триєдина основа формування нової освітньої моделі.

Основні положення студентоцентризованої освіти зародилися ще у ХІХ ст., отримали розвиток у західних освітніх моделях протягом ХХ ст. Сучасна модель студентоцентризованої освіти має багато спільного з новою парадигмою вищої освіти, що виникла у США в 1990-х рр. і позначає собою зміни визначення місії та мети університету, критеріїв його успіху, структури навчального процесу, теорії навчання, принципів фінансування, а також тлумачення ролей викладачів і студентів.

Студентоцентризований підхід передбачає: переміщення уваги з «викладання» на «навчання» із центруванням на студенті; зміну ролі викладача з «передавача знань» на навчального консультанта, наставника; концентрацію на мотиваційних і соціальних аспектах навчання; сприяння самостійно організованому і активному навчанню з орієнтацією на цілі та результати; розробку індивідуальної стратегії навчання.

Роль компетентнісного підходу в системі студентоцентризованої освіти полягає в такому: оскільки, компетентнісно-орієнтована освіта спрямована на задоволення особистих, соціальних, професійних і культурних потреб сучасного суспільства, то саме за такого спрямування відбувається перехід від традиційного підходу, в центрі якого знаходиться викладання, до освіти, орієнтованої на навчання, де центром навчального процесу є студенти.

Сучасні системи вищої освіти стають усе більше студентоорієнтованими і потребують нових інструментів для забезпечення прозорості й визнання. Використання студентоцентризованого підходу в освіті полегшує розробку змішаних моделей навчання і процесу визнання раніше здобутої освіти, що забезпечує необхідну гнучкість для навчання протягом усього життя. Аналіз багатьох освітніх систем свідчить, що одним із шляхів оновлення змісту освіти й навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами інтеграції до світового освітнього простору, є орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід і створення ефективних механізмів його запровадження. Саме тому зміни у формуванні програм перемістилися з фокусу «на вхід» до фокусу «на вихід», тобто з того, чому навчають студентів, до того, що студенти вивчили і спроможні робити. Держави, які підписали Болонську декларацію і тим самим зобов'язались імплементувати у вищу освіту ступеневі програми, вже більше не описують бакалаврські та магістерські програми лише з огляду на їхній зміст, а планують їх відповідно до профілю ступеневої програми, що містить опис компетентностей і навчальних результатів.

У розробленому «Путівнику програми «Тюнінг», який формулює профілі ступеневих програм», ключовим положенням є орієнтація на студентоорієнтоване (студентоцентризоване) навчання за прозорою системою протягом усіх циклів навчання: Бакалаврат, Магістратура, Докторантура. Це означає, що результати навчання повинні задовольняти потреби та очікування студентів і суспільства, забезпечуючи зайнятість і розвиток особистості. Випускники повинні бути спроможними продемонструвати, яких компетентностей вони набули під час навчання. Отже, навчання на основі компетентнісного підходу в системі студентоцентризованої освіти формує у студентів критичне мислення, відповідальне ставлення до здобуття знань і навичок, а також такі якості та професійні навички, які необхідні для ринку праці, а критерії та параметри оцінки результатів освіти уніфікуються і виражаються у термінах і результатах, які можуть бути інтерпретовані та враховані у будь-якому освітньому закладі будь-якої країни.

Література

1. В.И. Байденко, М.Б. Гузаиров, Н.А. Селезнёва. Актуальные вопросы современной дидактики высшего образования: европейский ракурс. – Москва-Уфа: Уфимский государственный авиационный технический университет (УГАТУ), 2012. – 293 с.
2. «A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles. Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes» / електронний ресурс, режим доступу: http://www.core-project.eu/documents/Tuning_Guide_Publicada_Co_Re.pdf
3. Robert B. Barr, John Tagg. From teaching to learning – a new paradigm for Undergraduate education // Change. – 1995, November/December. – P. 13–25 / електронний ресурс, режим доступу: <http://www.maine.edu/pdf/BarrandTagg.pdf>
4. O'Neill G. and McMahon T. Student-centred learning: what does it mean for students and lecturers? // Emerging issues in the practice of University Learning and Teaching / Ed. by G. O'Neill, S. Moore and B. McMullin, Dublin: AISHE, 2005 / електронний ресурс, режим доступу: http://www.aishe.org/readings/2005-oneill-mcmahon-Tues_19th_Oct_SCL.pdf

*Лаверенко В.В., к.е.н.,
доцент кафедри економіки підприємств*

МАТРИЦІ ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ НА ЗАСАДАХ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Згідно Довіднику Європейської системи перенесення і накопичення кредитів (ЄКТС) [1], студентоцентроване навчання є процесом якісної трансформації навчального середовища для студентів та інших осіб, які навчаються, метою якого є поліпшення їх автономії і здатності до критичного мислення на основі результатного підходу. Визначальною компонентою цього є використання, як інструменту забезпечення якості освіти, категорій компетентностей і результатів навчання, які у сукупності формують ядро студентоцентрованої моделі. У межах Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) орієнтація на студентоцентризм забезпечує прозорість й зрозумілість освітнього процесу, а, отже, відіграє ефективну роль у стимулюванні змін і модернізації освітніх програм. Реалізація ЄКТС заохочує до зміни парадигми підходу від навчання, орієнтованого на викладача, до студентоцентрованого навчання, що визнано основоположним принципом ЄПВО.

Стандартами [2] визначено, що освітні програми знаходяться у центрі місії закладів вищої освіти, пов'язаної з викладанням, що відображається у необхідності розробки процедури їх (оновлення та удосконалення). З інституційної точки зору, розробка програми означає написання навчального плану і вираження його компонентів у кредитах із зазначенням результатів навчання та пов'язаного з ними навантаження, видів навчальної діяльності, методів викладання і процедур/критеріїв оцінювання. У проекті Тюнінг [3] освітня програма не є простою кількістю слабо пов'язаних між собою навчальних дисциплін, вона повинна розглядатися як єдине ціле, що вимагає більш комплексного підходу.

Основним інструментом збалансування та розвитку освітньої програми на засадах студентоцентризму є складання матриць перевірки кореляції компетентностей і загальних результатів навчання (табл. 1), а також результатів її окремих освітніх компонентів (модулів, дисциплін, тем). З практичної точки зору, це означає, що матриці оцінювання деталізуються до такого рівня, на якому можна було б виявити внесок окремих тем і дисциплін у досягнення загальних результатів навчання. Такий підхід дозволяє виявити та виправити нерівномірності й диспропорції у змісті освітньої програми.

Таблиця 1

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ КОМПОНЕНТАМИ

Результати навчання за окремими компонентами	Компетентності									
	Програмні результати навчання									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	G
Модуль 1 /(дисципліна/Тема)		X			X					
Модуль 2 /(дисципліна/Тема)	X			X			X			
Модуль 3/дисципліна/Тема		X				X			X	
Модуль 4/дисципліна/Тема	X		X							X